

Tolsztoj etikája és regényei

„HALÁL, HOL A TE FULLÁNKOD?”

Alább az Ivan Iljics halála című Tolsztoj-novellával kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat találod.

1. Tizenkettő.

2.

– Körkörös, keretes szerkezetű, mert a halott Ivan Iljics jelenik meg a mű első fejezetében, és csak az utolsó fejezetben mutatja be az elbeszélő a főhős halálát. Ezzel megbontja az időrendet, a történet szintjén az első fejezetnek kellene a mű végén állnia.

– Lineáris szerkezetű is, mert az első fejezet kivételével a főhős életét időrendben mondja el az elbeszélő.

3.

– Minden munkatársának „az volt az első gondolata, hogy milyen hatással lehet ez a haláleset saját rangjára, előléptetésére vagy jó ismerőseiére.”

– „Lám, meghalt, én pedig élek” – gondolták.

– Pjotr Ivanovics kötelességtudatból elment Ivan Iljicsékhez, de fogalma sem volt, mit kell a halottas szobában tennie. Úgy érezte, hogy a halott arcán megjelenő szemrehányás vagy figyelmeztetés nem helyénvaló. Kollégájával már az esti kártyapartira gondolt. Rágyújtott a halott mellett. Majd rádöbbsent, hogy Ivan Iljics háromnapi iszonyatos szenvedése és halála vele is megtörténhet. Elhessegette magától ezt a gondolatot. A gyászszertartáson egyszer sem nézett a halottra. A szertartás után elment a kártyapartira.

– Ivan Iljics özvegye, Praszkovja Fjodorovna tettette a sírást, és a saját „szenvetését” hangoztatta. Azt tudakolta Pjotr Ivanovicstól, hogy férje halálával kapcsolatban hogyan kaphat pénzt az államkincstártól.

– Ivan Iljics lánya „komor, elszánt, szinte haragos arcot vágott”.

– Ivan Iljics fia kisírt szemekkel állt.

– Geraszim, a felszolgáló inas természetesen viselkedett.

4. Ivan Iljics „arckifejezésében ezenfelül szemrehányás vagy figyelmeztetés is volt az élők számára.” A halott arca előrevetíti a főszereplő megvilágosodásának a folyamatát és környezetének az iránta való közönyét.

5. Szerintem a főhős halála, bármennyit szenvedett is, nem igazán tekinthető tragikusnak, mert halálával nem elpusztult, hanem megszületett egy érték. Inkább az élete a tragédiája: a hivatali pályafutása és a munkája, a családi és társadalmi kapcsolatai. Úgy élt, ahogy általában mindenki él: részvétlen bürokrata módjára.

6. Vizsgálóbíró volt, de önvizsgálatot soha nem tartott a halála előtt.

7. Az óra az időre utal. A külső, mérhető idő helyett a halál közeledtével Ivan Iljics számára a belső idő lett a fontos. Az időt az író is állandóan az olvasó tudtára adja (pl. „Így telt el két hét”), és talán a fejezetek száma is szimbolikus (utalhat az év körbejáró hónapjaira).

8. Szimbolikus, hogy Ivan Iljics fokozatosan emelkedett a társadalmi ranglétrán, majd sikerei csúcsán egy „kis hágcsón”, vagyis egy valóságos létrán megcsúszva megütötte az oldalát és halálosan megbetegedett. Bukása többértelmű: testi állapota ezt követően egyre romlott, lelki élete viszont kiteljesedett.

9. „Ha én nem leszek, mi lesz? Nem lesz semmi. De hát hol leszek, ha nem leszek többé? Ez a halál? Nem, nem akarok meghalni.”

10. Jó a válaszod, ha Geraszim természetes, emberi és hiteles vonásait emelted ki.